

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY A ETIKY RÝCHORY

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2005

KDO JSME

Posláním SEVERu je výchova k udržitelnému způsobu života, resp. ekologická výchova. Jejím prostřednictvím usilujeme o prohloubení odpovědného jednání člověka vůči přírodě i k ostatním lidem a o uvědomění si jedinečnosti a nenahraditelnosti přírody a potřeby její ochrany.

SEVER má pracoviště v Horním Maršově v Krkonoších, v Hradci Králové a v Litoměřicích. V rámci pobytových programů navštívilo středisko SEVER v Horním Maršově v roce 2005 přes 800 dětí a mladých lidí, krátkodobých programů se na všech pracovištích zúčastnilo více než 11 000 dětí. Zhruba tisícovce pedagogických pracovníků a studentů učitelství a vychovatelství nabízíme každoročně vzdělávací akce, konzultace, stáže, pomůcky a literaturu. Pro širokou veřejnost organizujeme osvětové a kulturní akce, poskytujeme ekologické poradenství a pomoc při řešení problémů životního prostředí.

KDE NÁS NAJDETE

PRACOVIŠTĚ KRKONOŠE

centrální pracoviště SEVERu:

542 26 Horní Maršov 87 ▪ tel:499 874 326 ▪ e- mail: sever@ekologickavychova.cz

pobytové středisko:

542 26 Horní Maršov 89 ▪ tel:499 874 280 ▪ e- mail: sever -hm@ekologickavychova.cz

DOTEK - Dům obnovy tradic, ekologie a kultury, bývalý objekt fary:

e- mail: sever -dotek @ekologickavychova.cz

V Horním Maršově středisko SEVER působí 11 let. **Hlavním sídlem je část budovy základní školy**, kde probíhají celoročně pobytové programy pro žáky základních škol, studenty středních a vysokých škol, učitele a další zájemce o ekologickou výchovu. V rámci pracoviště funguje také ekoporadna, která je určena široké veřejnosti a konzultační místo pro pedagogické pracovníky. Na konci roku 2002 se středisko SEVER stalo majitelem bývalé fary v Horním Maršově, kde postupně vzniká mnohoúčelové centrum **DOTEK – Dům obnovy tradic, ekologie a kultury** s výtvarnými a řemeslnými dílnami, ukázkami horského hospodaření apod. V Trutnově vytváříme od r.2004 společně s několika dalšími organizacemi **volnočasový klub UBUKU** v prostorách fary Církve československé husitské.

PRACOVIŠTĚ HRADEC KRÁLOVÉ

SEVER, Kavčí plácek 121, 500 02 Hradec Králové ▪ tel: 495 580 319 ▪ email: sever-hk@ekologickavychova.cz

Pracoviště SEVERu v Hradci Králové existuje od r. 2002 a sídlí v historickém centru města na tzv. **Kavčím plácku, v těsném sousedství Malého náměstí**. Působí především v Královéhradeckém kraji a městě Hradec Králové. Nabízí ekologické výukové programy pro žáky všech stupňů škol, zaměřené zejména na rozšiřování učiva stávajících školních předmětů o environmentální souvislosti, školní ekologické projekty, semináře pro učitele, osvětové akce pro veřejnost. Zázemí na Kavčím plácku funguje nejen jako prostor pro výukové programy, ale také jako konzultační

a metodické centrum jednak pro pedagogické pracovníky (nabízí konzultace, pomůcky a literaturu), jednak pro širokou veřejnost (ekologické poradenství a pomoc při řešení problémů životního prostředí).

PRACOVNÍŠTĚ LITOMĚŘICE

SEVER, 1. ZŠ, Na valech 53, 412 01 Litoměřice ■ tel: 416 734 838, 604 206 174 ■ email: sever-ltm@ekologickavychova.cz

Pracoviště SEVERu v Litoměřicích vzniklo v roce 1997 a sídlí v budově **1. ZŠ Na Valech** a má působnost především pro Ústecký kraj a pro město Litoměřice. Pořádá zde ekologické výukové programy pro žáky mateřských, základních a středních škol, školní ekologické projekty, víkendové pobyty, semináře pro učitele, osvětové akce pro veřejnost. Již několik let (od r.1997) je SEVER konzultantem projektu Rozvoj systému environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty v Ústeckém kraji.

OBSAH

Kdo jsme	3
Kde nás najdete	4
Činnost střediska SEVER v roce 2005.....	7
Vzdělávací akce pro děti a mládež	8
Vzdělávací akce a metodická pomoc pro učitele a další pedagogické pracovníky	13
Vytváření podmínek pro rozvoj ekologické výchovy	15
Organizační a materiální rozvoj SEVERU.....	17
Komunitní práce, zapojení veřejnosti, osvětové akce.....	18
Spolupráce.....	22
Publikační činnost.....	23
Publicita a propagace	24
Výkaz zisků a ztrát	26
Rozvaha (v tisících Kč).....	31
V roce 2005 na středisku SEVER pracovali	33
Poděkování od SEVERu za spolupráci, podporu a pomoc v našem snažení	34

ČINNOST STŘEDISKA SEVER V ROCE 2005

EKOLOGICKÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY PRO ŠKOLY

Probíhají na všech pracovištích SEVERu a to ve vlastních prostorách, přímo v terénu nebo ve školách. Nabízené programy se zaměřují na následující oblasti:

- mezilidské vztahy a fungování lidské společnosti
- místní prostředí – přírodní hodnoty místa, stav životního prostředí, terénní pozorování
- smyslové vnímání přírody, člověk jako součást přírodních cyklů - zvyky, tradice...
- postavení člověka v přírodě (ekologická etika)
- historický vývoj vztahu člověka a přírody
- globální souvislosti a problémy
- udržitelné a neudržitelné čerpání a užívání přírodních zdrojů (ekonomika a životní prostředí, udržitelný rozvoj)
- člověk jako občan, spotřebitel a výrobce

Pracoviště SEVER Horní Maršov se zabývá zejména realizací **pobytových (několikadenních) výukových programů**. V roce 2005 se zde uskutečnilo 33 pobytových a 57 krátkodobých programů, na kterých se vystříдалo 2 230 žáků MŠ,ZŠ a SŠ.

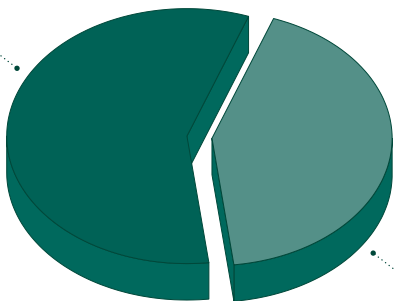
Pracoviště v Hradci Králové nabízí obvykle **krátkodobé (několikahodinové) výukové programy** pro školy zejména z Královéhradeckého kraje. V roce 2005 proběhlo 316 krátkodobých programů pro 6 437 žáků.

Pracoviště Litoměřice nabízí zejména **krátkodobé výukové programy** pro školy z Ústeckého kraje. Celkem bylo v roce 2005 odvedeno 153 programů pro 3 267 žáků.

Na všech pracovištích proběhlo 526 krátkodobých a 33 pobytových programů. Celkově se na programech vystříдалo 11 956 žáků.

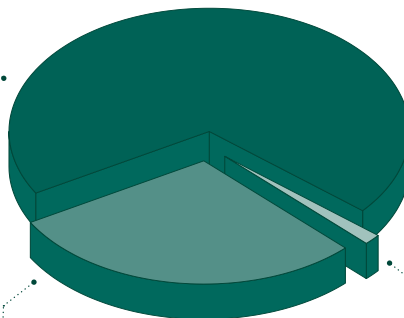
Programy finančně podpořilo MŽP, Krajský úřad Královéhradeckého kraje, Lesy České republiky.

Počet pobytových výukových programů pro žáky z Královéhradeckého kraje: **19 (57%)**

Počet pobytových výukových programů pro žáky ze zbytku ČR: **14 (43%)**

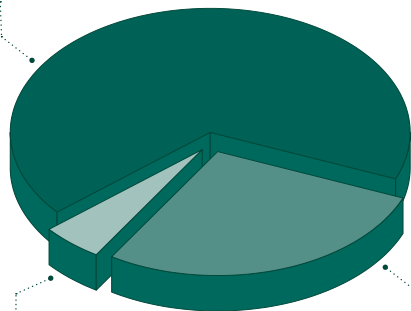
Počet krátkodobých výukových programů pro žáky z Královéhradeckého kraje: **365 (70%)**

Počet krátkodobých výukových programů pro žáky z Ústeckého kraje: **153 (29%)**

Počet krátkodobých výukových programů pro žáky ze zbytku ČR: **8 (1%)**

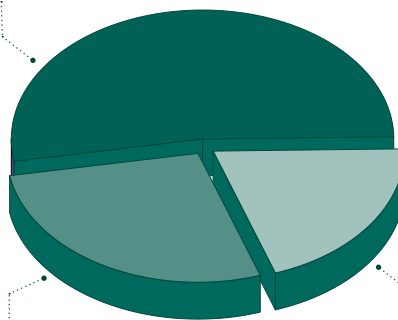
Počet účastníků z Královéhradeckého kraje: **8 008 (67%)**

Počet účastníků ze zbytku ČR: **590 (5%)**

Počet účastníků z Ústeckého kraje: **3 336 (28%)**

Počet hodin pro žáky Královéhradeckého kraje: **940 (53%)**

Počet hodin pro žáky Ústeckého kraje: **356 (20%)**

Počet hodin pro žáky ze zbytku ČR: **490 (27%)**

ŠKOLNÍ PROJEKTY

Projekt Úspory energie ve škole

Již čtvrtým rokem byla pracoviště Horní Maršov a pracoviště Litoměřice koordinátorem projektu, který začal v r. 2004 byl ukončen v r. 2005. Projekt tradičně podpořila Nadace Partnerství. Na projektu pracovalo celkem 16 škol (7 z Královéhradeckého, 8 z Ústeckého a 1 z Libereckého kraje). V rámci projektu absolvovalo asi 350 žáků výukový program SEVERu o úsporách energie, obnovitelných zdrojích energie a skleníkovém efektu. Poté žáci zpracovávali malé energetické audity – navrhli, co by se dalo v rámci úspor energie ve škole zlepšit. O návrzích informovali vedení školy, představitele obce, rodiče, média. V únoru 2005 byly jejich audity vyhodnoceny za pomoci Sdružení pro úspory energie, Most, o.p.s. a na závěrečných setkáních (v Litoměřicích a v Hradci Králové) školy prezentovaly svou práci a nejlepší získaly finanční odměnu určenou k realizaci úsporných opatření.

Projekt Škola pro udržitelný život

V únoru 2005 se SEVER stal již druhým rokem koordinátorem projektu pro Královéhradecký, Středočeský (okres Kolín) a Pardubický kraj (zde ve spolupráci s Ekocentrem Paleta).

Jde o společný grantový a asistenční program Nadace Partnerství a SEVERu, **jehož cílem je zlepšení stavu životního prostředí a zapojení školy do života obce. Hlavními podmínkami při posuzování projektů byla viditelná změna prostředí na veřejně přístupném místě.** Práce na projektu předpokládala aktivní zapojení nejen školy, ale i dalších partnerů – zejména obce, místních sdružení a iniciativ, podniků, kulturních institucí, orgánů ochrany přírody a aktivních občanů do přípravy a realizace projektu a konkrétní přínos pro výuku ve škole.

Celý program je financně zajištěn společností Toyota Motor Europe prostřednictvím Nadace Partnerství. Program podpořilo také Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Královéhradecký i Pardubický kraj. V rámci mezinárodní spolupráce jsme také získali prostředky z EU, program INTERREG III.A.

O projekt je mezi školami velký zájem – přihlásilo se celkem 56 škol, **z toho 16 jich bylo vybráno k podpoře.**

Pracovníci Střediska SEVER připravili pro školy 3 metodické semináře a v průběhu projektu navštěvovali školy, poskytovali konzultace, pomáhali s realizací projektů a vyjžděli do škol na kontrolní dny. Na podzim také začala pravidelná práce vzdělávání skupiny 8 učitelů – konzultantů projektu, kteří mají dlouholeté zkušenosti a jsou schopni ostatním školám v rámci projektu Škola pro udržitelný život radit a pomáhat.

V říjnu se asi 90 zástupců českých a polských škol (učitelé, žáci, reprezentanti obcí) zúčastnilo společného dvoudenního setkání v Trutnově, během kterého absolvovali exkurze k prohlídce nejzajímavějších projektů na české a polské straně. A na jakých projektech školy vlastně pracovaly?

ZŠ Kocbeře (KH kraj) obnovila starou historickou stezku mezi sousedními obcemi, ZŠ Machov (KH kraj) upravila místní studánku a propojila její zpřístupnění s místními tradičními akcemi pro veřejnost, velká část škol se zabývala netradiční úpravou svých zahrad či školních areálů a hřišť a jejich zpřístupněním veřejnosti (z KH kraje: ZŠ Železnická Jičín, ZŠ Nechanice, MŠ Suchovršíce, SZŠ Trutnov a ZŠ Mandysova, Hradec Králové, SOŠ a SOU Vocelova, ZŠ Pouchov, z PA kraje: ZŠ Čeperka, ZŠ Rokytno, ZŠ Lukavice, DDM Alfa Pardubice, a z okresu Kolín MZŠ Velký Osek). Další školy přispěly k úpravě veřejného prostranství – např. parků (z KH kraje: Gymnázium Vrchlabí, ZŠ Na Daliborce, Hořice, Masarykova ZŠ Černilov a z PA kraje ZŠ praktická, Králíky). Do zajímavé práce se pustila ZŠ Úpice-Lány, která osvětlila prostranství před školou lampami na solární energii.

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Tábory

Během roku 2005 se v Horním Maršově uskutečnily 3 tábory - během letních a podzimních prázdnin tradiční „Prázdniny na SEVERu“ a nově mezinárodní EXPEDICE NATURA 2000. Tento pobyt byl určen českým, polským a slovenským účastníkům. Tábory byly podpořeny Regionálním centrem pro životní prostředí (REC) a Krajským úřadem Královéhradeckého kraje. Naší snahou je připravit smysluplný a pestrý program. Tábory nejsou zaměřeny na co nejlepší výsledky jednotlivců či skupin, snažíme se spíše navrhnout program tak, aby vedl ke spolupráci a společnému řešení úkolů. Celkem se na táborech vystříдалo 83 osob.

Kroužky a kluby

Tak jako v minulém roce pokračovala činnost **osmi zájmových ekologických kroužků**. V Horním Maršově to byly tři kroužky, které navštěvovalo celkem 16 dětí z 2.- 8.třídy. V Hradci Králové taktéž tři kroužky, které byly určeny dětem od 6 do 15 let. Kroužky navštěvuje 27 osob. V Litoměřicích to byl jeden kroužek pro děti od 8 do 11 let a jeden klub určený mladým lidem od 15 let, s celkovým počtem 29 účastníků.

Mezi hlavní činnosti kroužku a klubu patří jednodenní schůzky a exkurze (Putování do starých časů, Expedice „Modrá hora“, Život v pravěku apod.) Vyvrcholením společného setkávání je vždy společná víkendová výprava (Broumovsko, Železné hory, Sedmihorky, Novohradské hory).

Dobrovolní spolupracovníci a příznivci střediska

V roce 2005 s námi spolupracovalo kolem 60 dobrovolníků, kterými jsou především žáci ZŠ, zdejší ekologické kroužky a kluby, stále věrní dlouhodobí příznivci i studenti, kteří se zúčastnili výukových programů a jsou ochotni přijet i ze vzdálenějších míst naší republiky. S organizací nám pomáhali na těchto akcích: Projekt DOTEK, Den Země, festival DOTEKY, letní tábory, Krajské konference ekologické výchovy KAPRADÍ, Zahrada v Litoměřicích a Vánoční pobejtek.

Všem našim příznivcům a pomocníkům patří **VELKÉ PODĚKOVÁNÍ**, protože bez vaší ochotné pomoci bychom

zejména velké akce sami nezvládli. Alespoň drobnou odměnou vám snad může být pocit z dobře vykonané práce, příjemné zážitky a společné setkávání.

VZDĚLÁVACÍ AKCE A METODICKÁ POMOC PRO UČITELE A DALŠÍ PEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY

SEMINÁŘE A KURZY

Nabídka seminářů všech tří pracovišť vyšla vstříc **aktuálním tématům** – proběhly např. 3 jednodenní semináře na téma Ekologicky šetrné výrobky (ve spolupráci s CENIA Praha), 5 instruktážních seminářů k nové multimediální učebnici pomůcke Zelený balíček. Nová tematika se objevila i v nabídce vícedenních seminářů – Natura 2000 a Živý les (za podpory Lesů ČR). V pořadí již šestý týdenní letní kurz **Kantorské pobejtkování na sklonku krkonošského léta** byl určen převážně koordinátorům EVVO z Královéhradeckého, Libereckého a Ústeckého kraje.

SEMINÁŘE PRO TÝMY UČITELŮ Z JEDNÉ ŠKOLY

Obdobně jako v minulých letech jsme reagovali na poptávku po seminářích pro týmy učitelů z jedné školy, které usilují o komplexní zavedení ekologické výchovy zejména v souvislosti se vznikajícími školními vzdělávacími programy (třídenní semináře: ZŠ Klausova, Praha 5, ZŠ Třebovská, Ústí nad Orlicí, ZŠ Úprkova, Hradec Králové, jednodenní seminář: ZŠ Závodu míru, Pardubice)

EKOLOGICKÝ KLUB UČITELŮ PODKRKONOŠÍ - SEVERKA

Od ledna do června pokračovaly schůzky věnované jednotlivým blokům programu Člověk a prostředí, od září do ledna 2006 se v rámci klubu uskutečnilo 3 semináře na téma Kritické myšlení.

REGIONÁLNÍ KONFERENCE O EKOLOGICKÉ VÝCHOVĚ – KAPRADÍ 2005

V roce 2005 proběhlo již 6.setkání škol a institucí Královéhradeckého kraje zabývajících se ekologickou výchovou – 16.11. v ZŠ Karla IV. v Novém Bydžově. Setkání se zúčastnilo kolem 100 zájemců ze škol, institucí, státní správy, samosprávy, nevládních organizací, ministerstva životního prostředí a ministerstva školství. **Hlavní téma: Ochrana zvířat.**

V rámci dílen a debatních kruhů se objevila témata jako např. Welfare aneb pohoda hospodářských zvířat, Stát a ochrana zvířat, Pes – nejlepší přítel člověka? (jak naučit děti vhodnému přístupu ke psům), Zvířata ve škole (pod-

mínky chovu zvířat ve škole – praktické ukázky a prohlídka ZOO-koutku pořadatelské ZŠ), Musíme se bát? (fámy a pověry o nebezpečnosti živočichů) atd.

Tradičně byly uděleny Ceny za ekologickou výchovu 2005 školám a organizacím:

ZŠ Machov, ZŠ Karla IV., Nový Bydžov, DDM Pelíšek Vrchlabí, A Rocha – Křestaně v ochraně přírody, Česká Skalice.

V Ústeckém kraji se KAPRADÍ konalo pátým rokem – 11.listopadu se na Základní škole Na Valech v Litoměřicích sešlo 118 zástupců z řad pedagogických pracovníků mateřských, základních a středních škol a pracovníků vládních i nevládních organizací Ústeckého kraje, které se zabývají ekologickou výchovou (DDM, ZOO, Ekocenter, NP, SCHKO). Třetím rokem se daří získat pro účast na konferenci studenty středních pedagogických škol a pedagogických fakult.

Pro účastníky bylo letos připraveno 6 praktických dílen zaměřených na **problematiku ochrany zvířat v ČR** (Zvířata nad propastí, Musíme se bát?), získávání finančních zdrojů na projekty (Efektivní získávání finančních zdrojů), nápady a náměty pro EV v ZŠ i SŠ (Čtyři království), rukodělné tvoření (Hrneček bez hrncířského kruhu, Využití přírodních materiálů) a jeden seminář věnovaný biozemědělství a biopotravinám.

V rámci konference již tradičně proběhl Kulatý stůl k ekologické výchově, tentokrát věnovaný zkušenostem s realizací systému ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty ve Zdravých městech ČR.

Obě konference KAPRADÍ byly akreditovány MŠMT ČR v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Záštitu nad oběma převzalo tradičně MŽP, MŠMT a nad Královéhradeckým též krajský hejtman.

PŘÍPRAVA BUDOUCÍCH UČITELŮ

Tradičně zahrnovala zimní týdenní kurz pro studenty Přírodovědecké fakulty UKF Nitra, dále jednodenní výukový program pro Pedagogickou fakultu Univerzity Hradec Králové, několikatýdenní práci se sedmi vysokoškolskými stážitisty. Nově se také objevilo vedení diplomové práce na téma Vlastivědný projekt pro 1. stupeň. Doufáme, že se nám podaří spolupráci s vysokými školami do budoucna rozšířit.

Celkově se v roce 2005 uskutečnilo 35 jednodenních seminářů, kterých se zúčastnilo 768 osob a 9 vícedenních akcí pro 161 účastníků.

Semináře pro pedagogické pracovníky a studenty VŠ a VOŠ podpořilo MŽP, Královéhradecký kraj, LESY ČR, Město Hradec Králové a Litoměřice.

VYTVÁŘENÍ PODMÍNEK PRO ROZVOJ EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

Kromě přímé práce se školami a veřejností se také snažíme, aby se ekologická výchova stala samozřejmou, přirozenou a systematicky rozvíjenou a podporovanou součástí agendy veřejné správy. V tomto směru pracujeme ve třech rovinách – místní, krajské a celorepublikové:

NA MÍSTNÍ ÚROVNI

Spolupracujeme zejména v městech Hradec Králové a Litoměřice. V Hradci Králové tak během roku 2005 vznikla ve spolupráci s magistrátem a několika dalšími organizacemi koordinační skupina a připravuje se společný projekt ekologické výchovy ve městě, v Litoměřicích jsou naše akce součástí projektu Zdravého města a Místní Agendy 21. Město Litoměřice také pravidelně zařazuje do svého rozpočtu položku na podporu ekologické výchovy, kterou mohou využít – např. formou dotovaných výukových programů – všechny školy ve městě a obcích v rámci rozšířené působnosti města.

NA KRAJSKÉ ÚROVNI

Za naší významné účasti a několikaleté spolupráce příkladně funguje krajský systém ekologické výchovy **v kraji Královéhradeckém** (dlouhodobě patří k nejlepším v republice) a **v kraji Ústeckém**. Dílčím způsobem ovlivňujeme stav ekologické výchovy i v některých dalších krajích, zejména sousedních. V Královéhradeckém kraji jsme na základě výběrového řízení od roku 2005 **krajským koordinátorem ekologické výchovy**. Fungujeme tak jako krajské konzultační a metodické středisko pro ekologickou výchovu., zajišťujeme Poradní skupinu pro ekologickou výchovu při odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu, podporujeme školy i nová střediska ekologické výchovy v různých částech kraje, zajišťujeme bulletin Ekoton apod. **V kraji Ústeckém** jsme již několikátý rok koordinovali nizozemsko-český projekt „Regionální systém ekologické výchovy v Ústeckém kraji“ financovaný Provincí Jižní Holandsko a zajišťovali činnost krajské pracovní skupiny pro ekologickou výchovu.

V obou krajích jsme zajišťovali **metodickou pomoc a pravidelný přísun informací základním a středním školám zapojeným do sítě M.R.K.E.V.**, v Královéhradeckém kraji také mateřským školám v síti „MRKVIČKA“.

V rámci několika projektů zprostředkováváme i finanční pomoc dalším organizacím – výukové programy jsme podpořili jako Krajský koordinátor ekologické výchovy v Královéhradeckém kraji, v oblasti školství byl významný i **pro-**

jekt „Škola pro udržitelný život“ probíhající v Královéhradeckém a Pardubickém kraji (podrobněji viz kapitola Akce pro školy), malý grantový program zahrnovaly také projekty „Úspory energie na školách“ a „Regionální systém ekologické výchovy v Ústeckém kraji“. Celkem naším prostřednictvím školy a NNO **v Královéhradeckém, Pardubickém, Ústeckém a Libereckém kraji** získaly na projekty ekologické výchovy zhruba jeden milion korun.

Významný posun nastal v závěru roku 2005 - MŽP rozhodlo o podpoře dvou projektů z Evropského sociálního fondu, které v příštích dvou letech přinesou několik milionů Kč pro ekologickou výchovu do kraje Královéhradeckého a Pardubického (projekt **„KAPKA21 – Královéhradecký a Pardubický kraj – Agenda 21 pro každého“**, jehož předkladatelem je SEVER s 10 partnery – mj. oběma kraji) a do kraje Ústeckého (projekt **„Ústecký kraj – kraj přírody a lidí“**, jehož předkladatelem je kraj a SEVER je jedním z 5 partnerů).

V ČESKÉ REPUBLICCE

SEVER se zapojuje do celorepublikových snah o zlepšení stavu ekologické výchovy. K nejvýznamnějším řadíme projekt M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy) koordinovaný SSEV Pavučina. Zástupce SEVERu se významně podílí na celorepublikové koordinaci mezi 14 zapojenými kraji. V rámci projektu SEVER spoluvydává časopis pro ekogramotnost Bedrník. Ten slouží zejména školám zapojeným do sítě M.R.K.E.V. (v celé republice jich v r.2005 bylo kolem 1200), ale i dalším zájemcům. Na několika krajských konferencích k ekologické výchově jsme se podíleli a osobně účastnili (kromě námi organizovaných konferencí na Královéhradecku a Ústecku i v kraji Moravskoslezském, Jihomoravském, Středočeském a v Praze). Ve spolupráci se SSEV Pavučina jsme vedli semináře pro pracovníky středisek ekologické výchovy k pořádání výukových programů. Se SSEV Pavučina jsme také spolupracovali na přípravě pilotních **Specializačních kurzů pro školní koordinátory EVVO**, připravených dle **Standardu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO**, který jsme předtím pomáhali zpracovat pro MŠMT. Podíleli jsme se na programu 2 celostátních seminářů pro příslušné pracovníky Krajských úřadů k ekologické výchově pořádaných MŠMT a MŽP. Dlouholetá práce na **programu „Člověk a prostředí“** vyústila v jeho knižní vydání díky grantu MŽP. Zástupce SEVERu byl **členem Meziresortní pracovní skupiny EVVO při MŽP, nově ustavené pracovní skupiny pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj Rady vlády pro udržitelný rozvoj, pracovní skupiny pro Národní rozvojový plán a Monitorovacího výboru Sektorového operačního programu Rozvoj lidských zdrojů**. Příjemným zpeřtřením naší práce bylo, že i v roce 2004 je mezi účastníky našich programů o ekologické výchově možno zařadit také několik desítek **cizinců** – kromě studentů z blízkého Slovenska i pracovníky veřejné správy a NNO z asi 20 rozvojových zemí v rámci přednášky na kurzu UNEP/UNESCO.

ORGANIZAČNÍ A MATERIÁLNÍ ROZVOJ SEVERU

V roce 2005 jsme pokračovali v organizačních změnách, mezi které patří zejména rozčlenění na 4 relativně samostatné úseky – na centrální pracoviště (sídlící v Horním Maršově a čítající 4 osoby) a na 3 regionální pracoviště – Krkonoše, Hradec Králové a Litoměřice. Pokračovalo a bylo zahájeno několik dlouhodobých projektů, které jsou zaměřeny nejen na praktickou realizaci ekologické výchovy, ale významně posilují a rozšiřují kapacity SEVERu (z nejvýznamnějších jmenujme DOTEK, UBUKU, Krajská zakázka Královéhradeckého kraje, která je určena na krajský systém ekologické výchovy, grantový a asistenční program Škola pro udržitelný život, který byl posílen zejména v oblasti mezinárodní spolupráce). Významné změny nastaly také v prostorovém a materiálním rozvoji jednotlivých pracovišť.

KOMUNITNÍ PRÁCE, ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI, OSVĚTOVÉ AKCE

Ekologické poradenství a komunitní práce

Ekoporadny

Na našich pracovištích v Horním Maršově, v Hradci Králové i v Litoměřicích byl vyčleněn jeden den v týdnu (Hradec Králové – pondělí dopoledne, úterý odpoledne, Horní Maršov – úterý, Litoměřice-úterý), kdy je možnost přijít na osobní konzultaci či podat telefonický dotaz. Elektronické dotazy je možno zasílat kdykoliv. V roce 2005 proběhlo více jak 550 odborných konzultací v otázkách týkajících se životního prostředí (nakládání s odpady, výsadba zeleně, ekoznačky, kontakty na další organizace). V roce 2005 jsme vydali aktualizaci publikací Rádce pro občany Trutnovska a Litoměřic. V rámci ekologického poradenství středisko spolupracuje s ostatními organizacemi Síť ekologických poraden STEP, jehož je také členem. Pro veřejnost také funguje bezplatné půjčování odborných publikací, videofilmů a pomůcek.

Udržitelný rozvoj Krkonoš

V roce 2005 SEVER spolupracoval na významných procesech a jednáních o budoucnosti Krkonoš. Zástupce SEVERu pracuje v Radě Krkonošského národního parku a v pracovní skupině „Vize Krkonoše 2050“ – jejím cílem je za účasti veřejnosti formulovat společnou představu o žádoucích směrech ekologicky a sociálně odpovědného rozvoje Krkonoš.

Spolupráce pracoviště SEVERu se Zdravým městem Litoměřice

V průběhu minulého roku spolupracovala organizace SEVER na dvou projektech plánovaných a realizovaných v rámci programu Zdravé město Litoměřice. Jednalo se o spolupráci na kampani **na podporu občanského sektoru - 30 dní pro neziskový sektor** a o uspořádání osvětové akce pro veřejnost apelující na zlepšení vztahu k životnímu prostředí, zvýšení míry odpovědného chování a jednání vůči svému okolí.

Dětské zastupitelstvo

V roce 2005 pokračoval projekt Dětské zastupitelstvo města Litoměřic, jehož smyslem je aktivní zapojení dětí a mládeže na zkvalitnění života ve městě Litoměřice a jeho regionu. Dětské zastupitelstvo se skládalo ze dvou zástupců sedmi základních a dvou středních škol města. V minulém roce byl tedy celkový počet dětských zastupitelů 18. Dětské zastupitelstvo se v uplynulém roce podílelo na akcích pro veřejnost Den Země, Den dětí, Bambiriáda.

Další zapojení do komunitní práce

Zapojili jsme se do práce pracovní skupiny pro Místní agendy 21 při Radě vlády pro udržitelný rozvoj, pro tzv. „eu-romanažery“ (lídry z veřejné správy a NNO) jsme přednášeli na vzdělávacím cyklu královéhradeckého Centra evropských projektů. Významný komunitní rozměr měl projekt „Škola pro udržitelný život“.

OSVĚTOVÉ AKCE

Opět probíhaly na všech pracovištích SEVERU, celkově proběhlo 27 akcí, na kterých se vystřídal více než 3 200 účastníků.

Název akce	Popis akce	Začátek akce	Doba trvání (hod.)	Počet dnů trvání	Počet účast.
pracoviště Horní Maršov					
10 let na zlatém SEVERu	bujará oslava existence 10 let SEVERu, kulatý stůl-SEV nač a zač....	4.2.	15	2	70
Velikonoční kurs bubnování	seznámení s různými technikami a rytmy bubnování	27.3.	10	2	14
Jarní zdravotní výlet (Den Země)	výlet se zastaveními zaměřenými na zdraví	23.4.	7,5	1	97
Plstění	práce s vlnou, plstění mokrou i suchou cestou, biozemědělství	17.6.	3,5	1	9
Festival Doteky	hudební a divadelní festival	18.6.	18	2	120

Prohlídka fary u příležitosti pouti	představení projektu Dotek a tkalcovské dílny	12.8.	1,5	1	40
Zvuk dřeva	řemeslná dílna, hudba přírodních národů	3.9.	8	1	40
Hrátky s vlnou	praní, česání vlny, filcování mokrou i suchou cestu, zpracování lnu	1.10.	3,5	1	16
Nejen martinské LUCERNIČKY	výroba lucerňiček, návrat ke starým tradicím	5.11.	2,5	1	17
Martinské slavnosti	oslava dne sv. Martina, průvod s lucerňičkami do starého kostela, staré lidové zvyky a tradice	10.11. 26.11.	2,00 2,50	1 1	40 15
Adventní věnce	adventní tradice, výroba adventních věnců				
Vánoční pobejtek	vánoční setkání	10.12.	3,50	1	120
Celkem			77,5	15	598
pracoviště Litoměřice					
Setkání politiků v veřejnosti	kulatý stůl na téma - Náměstí nebo parkoviště?	23.2.	2	1	30
Jarmark nevládních neziskových organizací	prezentace nevládních neziskových organizací Litoměřického regionu s doprovodným programem	25.2.	6	1	700
Den otevřených dveří	prezentace aktivit střediska SEVER	20.4.	6	1	60
Strom města Litoměřic	vyhlášení výsledků ankety o nejkrásnější strom města	3.6.	1	1	32
Celkem			15	4	822
pracoviště Hradec Králové					
Hrajeme si na přírodu - zimní cvrlikání	nedělní akce pro rodiče a děti, zaměřená na ptactvo, jeho přizpůsobení se prostředí a na ochranu a péči o přezimující druhy	27.2.	3	1	5

Hrajeme si na přírodu	hody, hody, doprovody...	20.3.	3	1	8
Den Země - Vyhodnocení ankety Nejkrásnější strom města Hradce Králové	Den Země a jeho význam, vyhodnocení ankety Nejkrásnější strom města Hradce Králové pro rok 2005	22.4.	2	1	20
Brigáda v PP Na Plachtě	úklid lokality CHÚ Na Plachtě v HK, vyřezávání a pálení náletových dřevin. Spojeno s vycházkou po nově otevřené naučné stezce	23.4.	8	1	100
Hrajeme si na přírodu – Když rozkvetla louka	nedělní akce pro rodiče a děti, smyslové vnímání přírody, poznávání rostlin	24.4.	3	1	5
Co s odpady?	akce pro matky z mateřského centra Sedmikráska	28.4.	1	1	10
Naše město bezpečné a čisté	akce pro veřejnost a školní kolektivy	16.9.	5	1	24
Den otevřené přírody	akce pod záštitou REC. Seznámení veřejnosti s jedním z území NATURA 2000	17.9.	5	1	37
Život s pejskem ve městě	zábavný pořad pro děti a mládež, veřejnost.	1.9.	3	1	100
Chléb náš vezdejší	výstava zaměřená na vývoj zemědělství od pol.19.stol po současnost, orientovaná na šetrné hospodaření	19. 9.	133	19	827
Nejkrásnější strom města Hradce Králové, Anketa „Nejsympatičtější strom“	výstava soutěžních prací v kategorii foto, výtvarné a literární a prezentace návrhů stromů do celostátní ankety	15.11.	85	149	700
Celkem			251	177	1836
Celkem za všechna pracoviště			343,5	196	3256

SPOLUPRÁCE

Středisko SEVER je základním článkem Hnutí Brontosaurus, je také **členem několika asociací a platform:** Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina, Zeleného kruhu, Síť ekologických poraden STEP, Oborová platforma ekologických NNO a Národního komitétu pro spolupráci s UNEP. Prostřednictvím SSEV Pavučina jsme zapojeni do Stálé konference asociací ve vzdělávání (SKAV). Spolupracovali jsme zejména s ostatními členy těchto organizací. I v tomto roce se prohloubila spolupráce s celou řadou škol, podniků, nevládních organizací, orgánů

veřejné správy od obcí a měst (např. Hradec Králové, Liberec, Litoměřice, Trutnov, Horní Maršov, Mladé Buky, Svoboda n.Ú.) přes kraje a krajské úřady (zejména Královéhradecký, Ústecký, Liberecký a Pardubický kraj) až po ministerstva (zejména MŽP a MŠMT).

Na konkrétních projektech jsme dále spolupracovali zejména s těmito subjekty:

Provincie Jižní Holandsko, Milieukontakt OostEuropa Amsterdam, IVN Nizozemí, Dom trzech kultur PARADA Polsko, Zielona akcja Polsko, Nadace Partnerství, Komunitní nadace Ústí nad Labem, Lesy České republiky s.p., Toyota Motor Europe, Církev československá husitská – farnost Trutnov, Klub vozíčkářů Trutnov, SHELTER o.s. Trutnov, ZŠ Na Valech Litoměřice, ZŠ Nový Bydžov, Hradní společnost Aichelburg, ČSOP Plachta Hradec Králové

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

NEPERIODICKÉ PUBLIKACE A POMŮCKY

Název	Autoři	Náklad	Formát
Rádce pro občany Trutnovska	Jaromír Kvasnička	800	publikace B5
Rádce pro občany Litoměřicka.....	Martin Vlček	2 500	publikace B5
Člověk a prostředí	Hana Kulichová	2 000	publikace B5
Člověk a krajina východních Čech.....	Petr Rybář	1 000	publikace A5
Je jen jedna země - globální problémy	Jiří Kulich	100	průsvitky
Je jen jedna země - globální problémy	Jiří Kulich	100	CD
ABCD Ekologie.....	Martin Slunéčko	2 000	VHS
ABCD Ekologie.....	Martin Slunéčko	1 000	DVD

PERIODIKA

Ekoton	800	časopis B5, 2x ročně
Maršovský zpravodaj	350	časopis A4, 6x ročně

DALŠÍ TISKOVÉ MATERIÁLY

katalog výukových programů	2100	katalog
výroční zpráva	800	brožura A5

PUBLICITA A PROPAGACE

O naší činnosti jsme se snažili pravidelně informovat zejména prostřednictvím novin a časopisů, rozhlasu, televize a pomocí webových stránek (www.sever.ekologicka.vychova.cz, www.sever.ecn.cz). Největšího mediálního zájmu se dostalo velkým akcím pro veřejnost, konferencím o ekologické výchově, ekoporadenství, akcím v areálu DOTEK a projektům pro školy.

Informace o našich akcích čtenářům, posluchačům, divákům přinesla tato média:

- Deníky Bohemia (Krkonošské noviny, Hradecké noviny, Deník Litoměřicka), Mladá fronta Dnes
- Český rozhlas Hradec Králové, Český rozhlas SEVER
- Česká televize, TV Lyra, Mladobucká televize

FINANČNÍ ZPRÁVA

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT

NÁKLADY

	hlavní činnost	vedlejší činnost
SPOTŘEBOVANÉ NÁKUPY CELKEM	1090	26
z toho: Spotřeba materiálů	904	
▪ kancelářské potřeby	26	
▪ elektromateriál	17	
▪ knihy, brožury	25	
▪ publikace k prodeji	30	
▪ čisticí a úklidové prostředky	7	
▪ pomůcky na výuku	109	
▪ drobný hmotný majetek	32	
▪ drobné vybavení	2	
▪ potraviny pro akce	113	
▪ materiál na opravy	7	
▪ stavební materiál	3	
▪ kancelářská technika	313	
▪ nářadí	39	
▪ nábytek, vybavení	132	
▪ obaly	2	
▪ ostatní provozní nákupy	47	
z toho: Spotřeba energií	157	1
▪ elektrická energie	139	1
▪ voda	17	
▪ plyn	1	
▪ benzín	29	
z toho: Prodané zboží		24
SLUŽBY CELKEM	3788	10
▪ opravy a údržba střediska	1	

▪ opravy a údržba kanceláře	4	
▪ opravy a údržba auta	6	
▪ opravy a údržba kancelářské techniky	5	
▪ opravy a údržba areálu Dotek (mimo investic)	90	
▪ cestovné	132	
▪ náklady na reprezentaci	26	
▪ poštovné	71	
▪ internetové a počítačové služby	23	
▪ telefon	126	
▪ kopírování, laminace	150	
▪ fotopráce	3	
▪ lektorné	140	
▪ výroba propagačních, tiskových a audiovizuálních materiálů včetně grafiky a tisku	721	
▪ nájem kanceláře	79	
▪ nájem střediska	115	5
▪ nájem klub OKO	18	
▪ pronájem	20	
▪ školení, kurzy, semináře	145	
▪ administrativa a účetnictví	352	5
▪ studie, konzultace	96	
▪ stravování akcí	356	
▪ stravenky personál	74	
▪ osvětové a kulturní akce	69	
▪ předplatné novin, časopisů	11	
▪ doprava, jízdné	48	
▪ služby v rámci projektu ŠUŽ	760	
▪ ostatní služby	147	
OSOBNÍ NÁKLADY CELKEM	2903	1
z toho: Mzdové náklady	2101	1
▪ zaměstnanci	2023	

▪ dohody	78	
z toho: Zákonné sociální pojištění	708	
▪ zákonné sociální pojištění	526	
▪ zákonné zdravotní pojištění	182	
z toho: Zákonné sociální náklady	94	
▪ příspěvek na stravu zaměstnanců	85	
▪ ostatní sociální náklady	9	
DANĚ A POPLATKY	35	
z toho:		
▪ daň silniční	4	
▪ daň z nemovitosti	4	
▪ ostatní daně a poplatky	27	
OSTATNÍ NÁKLADY CELKEM	198	
z toho:		
▪ pokuty a penále	1	
▪ úroky	59	
▪ kurzové ztráty	4	
▪ bankovní poplatky	16	
▪ pojistné	19	
▪ ostatní náklady	99	
ODPISY DLOUH. NEHM. A HMOT. MAJETKU	189	
z toho:		
▪ odpisy dlouhodobého hmot. majetku	113	
▪ tvorba opravných položek	76	
▪ poskytnuté příspěvky celkem	235	
z toho:		
▪ členské příspěvky	7	
▪ poskytnutí příspěvků – další organizace	228	
NÁKLADY CELKEM	8438	37

VÝNOSY

	hlavní činnost	vedlejší činnost
TRŽBY ZA VLASTNÍ VÝKONY A ZA ZBOŽÍ CELKEM	4149	38
z toho: Tržby z prodeje služeb	4149	
▪ krátkodobé výukové programy MŠ	65	
▪ krátkodobé výukové programy ZŠ	142	
▪ krátkodobé výukové programy SŠ	25	
▪ krátkodobé vzdělávací akce VŠ	13	
▪ krátkodobé vzdělávací akce pedagogičtí pracovníci	111	
▪ pobytové výukové programy ZŠ	126	
▪ pobytové výukové programy SŠ	58	
▪ pobytové vzdělávací akce VŠ	3	
▪ pobytové vzdělávací akce pedagogičtí pracovníci	133	
▪ osvětové akce pro místní veřejnost	43	
▪ tématické vzdělávací programy (Lesy, EŠV)	142	
▪ REC - Natura 2000	217	
▪ ostatní příspěvky (STEP,ČSOP...)	70	
▪ vzdělávací a osvětové služby v rámci Národní sítě středisek EVVO	292	
▪ služby Krajského koordinátora EVVO v Královéhradeckém kraji	1054	
▪ konference ŠUŽ	42	
▪ metodická pomoc, studie a konzultace	105	
▪ kroužky pro děti a mládež	18	
▪ prodej publikací a pomůcek	83	
▪ balné publikací a pomůcek	3	
▪ předplatné Bedrník	32	
▪ stravování pobytových akcí	429	
▪ ubytování pobytových akcí	788	
▪ cestovné - výukové programy	5	
▪ jiné výnosy (stravenky, telefony...)	150	
z toho: Tržby za prodané zboží		38

OSTATNÍ VÝNOSY CELKEM	87	
z toho:		
▪ úroky	1	
▪ jiné ostatní výnosy (vracená platba)	86	
PŘIJATÉ PŘÍSPĚVKY CELKEM	3082	
z toho:		
▪ dary od soukromých osob	39	
▪ dary od firem	162	
▪ dary, granty	1443	
▪ přijaté příspěvky - místní samospráva	405	
▪ přijaté příspěvky - strukturální fondy	1032	
▪ přijaté členské příspěvky	1	
PROVOZNÍ DOTACE CELKEM	1767	
z toho:		
▪ Provozní dotace ze státního rozpočtu	946	
▪ Provozní dotace z rozpočtu místní samosprávy	821	
VÝNOSY CELKEM	9085	38
Hospodářský výsledek před zdaněním	647	1
Daň z příjmů	23	
Hospodářský výsledek po zdanění	624	1

ROZVAHA (V TISÍCÍCH KČ)

AKTIVA

	k 1.1.2005	k 31.12.2005
1) stálá		
DLOUHODOBÝ MAJETEK CELKEM	3576	4065
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	4442	4973
z toho: pozemky	586	589
stavby	3396	3732
samost.movité věci a soubory movit.věcí	42	42
drobný dlouhodobý hmotný majetek	418	260
nedokončený dlouhodobý hmotný majetek		350
Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	-866	-908
z toho: oprávký ke stavbám	-481	-606
oprávký k samost.movitým věcem a souborům	-7	-42
oprávký k drobnému dlouh.hm.majetku	-378	-260
2) oběžná		
KRÁTKODOBÝ MAJETEK CELKEM	418	1095
Zásoby celkem	29	39
Pohledávky celkem	190	794
z toho: odběratelé	19	71
poskytnuté provozní zásoby	36	65
nároky na dotace ze st.rozpočtu		19
nároky na dotace z rozpočtu ÚSC	10	-1
pohledávky - granty	99	520
daň z přidané hodnoty	26	120
Krátkodobý finanční majetek celkem	192	220
z toho: pokladna	51	55
účty v bankách	141	165

Jiná aktiva celkem	7	42
z toho: náklady příštích období	7	42
AKTIVA CELKEM	3994	5160

PASIVA

	k 1.1.2005	k 31.12.2005
VLASTNÍ ZDROJE CELKEM	1686	3258
z toho: vlastní jmění	2189	3113
Výsledek hospodaření celkem	-503	145
z toho: účet výsledku hospodaření	-876	648
nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta min.let	373	-503
CIZÍ ZDROJE CELKEM	2308	1902
Dlouhodobé závazky celkem	800	600
z toho: dlouhodobé bankovní úvěry	800	600
Krátkodobé závazky	659	699
z toho: dodavatelé	77	170
přijaté zálohy	17	0
ostatní závazky	2	2
zaměstnanci	119	158
závazky soc. a zdravotní pojištění	72	100
ostatní přímé daně	14	17
ostatní daně a poplatky	6	5
jiné závazky	2	0
dohadné účty pasivní	9	77
ostatní krátkodobé finanční výpomoci	341	170
Jiná pasiva celkem	849	603
z toho: výdaje příštích období	19	8
výnosy příštích období	830	595
PASIVA CELKEM	3994	5160

V ROCE 2005 NA STŘEDISKU SEVER PRACOVALI

CENTRÁLNÍ PRACOVISŤE

Jiří Kulich – ředitel celé organizace

Jana Kutáčková – projekty, finanční plánování, krajská zakázka, administrativa

Iveta Vilímovská – účetnictví a provoz

Hana Kulichová (od 1.9.2005) – projekty pro školy, propagace

PRACOVISŤE HORNÍ MARŠOV

Hana Kulichová (do 30.8.2005) – vedoucí pracoviště

Jaromír Kvasnička – pobytové programy, ekoporadna, projekty, od 1.9.2005 vedoucí pracoviště

Jitka Macháčková – pobytové programy, projekty, nelehká péče o pomůcky

Leona Kolářová (do 30.6.2005) – pobytové programy, projekty, dobrovolníci, klub OKO

Lucie Vasilevová – projekt DOTEK

Barbora Tichá – výukové programy, projekty

Zdeněk Šubrt (od 1.6.2005) – projekt DOTEK

Jan Franta (od 1.6.2005) – projekt DOTEK

Stanislav Srbený (od 1.6. do 31.12.05) – projekt DOTEK, údržba

Yva Piňosová (od 27.9.2005) – výukové programy, projekty

Eliška Knížková (od 14.11.2005) – výukové programy, fundraising, projekty

Petr Kohout (0,5 úvazku do 9.5.2005) – údržba, zásobování, projekt DOTEK

Petra Judová (od 1.2.2005) – úklid, provoz

Jana Stejskalová (do 10.1.2005) – úklid, provoz

Kateřina Sobotková – mateřská dovolená

PRACOVISŤE HRADEC KRÁLOVÉ

Lenka Hronešová – vedoucí pracoviště

Karin Richterová – výukové programy, projekt ŠUŽ

Silvie Vacková (od 1.9.2005) – výukové programy, ekoporadenství

Petra Bouchnerová-Formánková – mateřská dovolená

PRACOVISŤE LITOMĚŘICE

Veronika Svobodová – vedoucí pracoviště

Miroslav Chlumský – zástupce vedoucí

Martin Vlček – výukové programy, projekty, dobrovolníci

Ivana Poláčková – mateřská dovolená

PODĚKOVÁNÍ OD SEVERU ZA SPOLUPRÁCI, PODPORU A POMOC V NAŠEM SNAŽENÍ

JEDNOTLIVCI

Jako každý rok i letos přemýšlíme, jak poděkovat všem a na nikoho nezapomenout. A věřte, že by to byla pěkná řádka jmen. Tak pro jistotu děkujeme vám všem, kteří jste přijeli a přiložili ruku k dílu, vám všem, kteří jste nám pomohli jakkoli materiálně či finančně. Děkujeme, že jste ukázali, že vám na SEVERu, opravdu záleží. **Děkujeme z celého srdce.**

Z výčtu jmen si dovolíme jmenovat ty nejvýznamnější: Petr Rybář, Tomáš Karel, Petr Krňák, Jindřiška Vašáková, Jakub Kašpar, Petr Kučera.

FIRMY

Atlan Trutnov, VAK Trutnov a.s., TEXLEN a.s. Trutnov, Penzion Hubert, Hostinec Na Kopečku Horní Maršov, Veselý Výlet, Lesy České republiky s.p., Toyota Motor Europe, Grund Textil s.r.o.

NADACE A NADAČNÍ FONDY

Nadace Partnerství, Regionální centrum pro životní prostředí REC Praha, Komunitní nadace Ústí nad Labem, Nadace pro ochranu zvířat, Nadační fond Veolia.

ORGÁNY VEŘEJNÉ SPRÁVY

Krajské úřady Královéhradeckého, Ústeckého, Pardubického a Libereckého kraje, Městské úřady Litoměřice, Trutnov, Svoboda nad Úpou, Magistrát Města Liberce a Města Hradce Králové, Obecní úřady Horní Maršov a Mladé Buky, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

NEVLÁDNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE, CÍRKVE, ŠKOLY apod.

Hnutí Brontosaurus, Hradní společnost Aichelburg, občanské sdružení SEVERKA, SSEV Pavučina, STEP – Síť ekologických poraden, Lipka – Dům ekologické výchovy Brno, farní úřad Církve československé husitské Trutnov, Gymnázium Trutnov, Pedagogické centrum Hradec Králové, ZŠ Na Valech Litoměřice, ZŠ Nový Bydžov, Dom trzech kultur PARADA Polsko, Zielona akcja Polsko, Lipka – Dům ekologické výchovy Brno, Rezekvítek Brno, Hradní společnost Aichelburg, ČSOP Hradec Králové.

Výroční zpráva 2005
Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER, Brontosaurus Krkonoše

Horní Maršov 127, 542 26

e – mail: sever@ekologickavychova.cz

www.sever.ecn.cz, www.ekologickavychova.cz

IČO: 60153016, DIČ: CZ60153016

Bankovní spojení: ČSOB Trutnov, číslo účtu: 272922113/0300

Text: Jana Kutáčková a kolektiv pracovníků SEVERu

Grafická úprava a sazba: Petr Kutáček

ISBN: 80-86838-06-4